

ԹԻՖԼԻՍԻՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ՓԵՐՆԵՐՏԻ
ԽՈՐՀՐԴՈՅԵՆ ԳԼՆԲԱԳԵՏՈՒԹԻՒՆ.

Պրոլետարներ ըստ երկրների, միացե՛ք

№ 10

№ 10

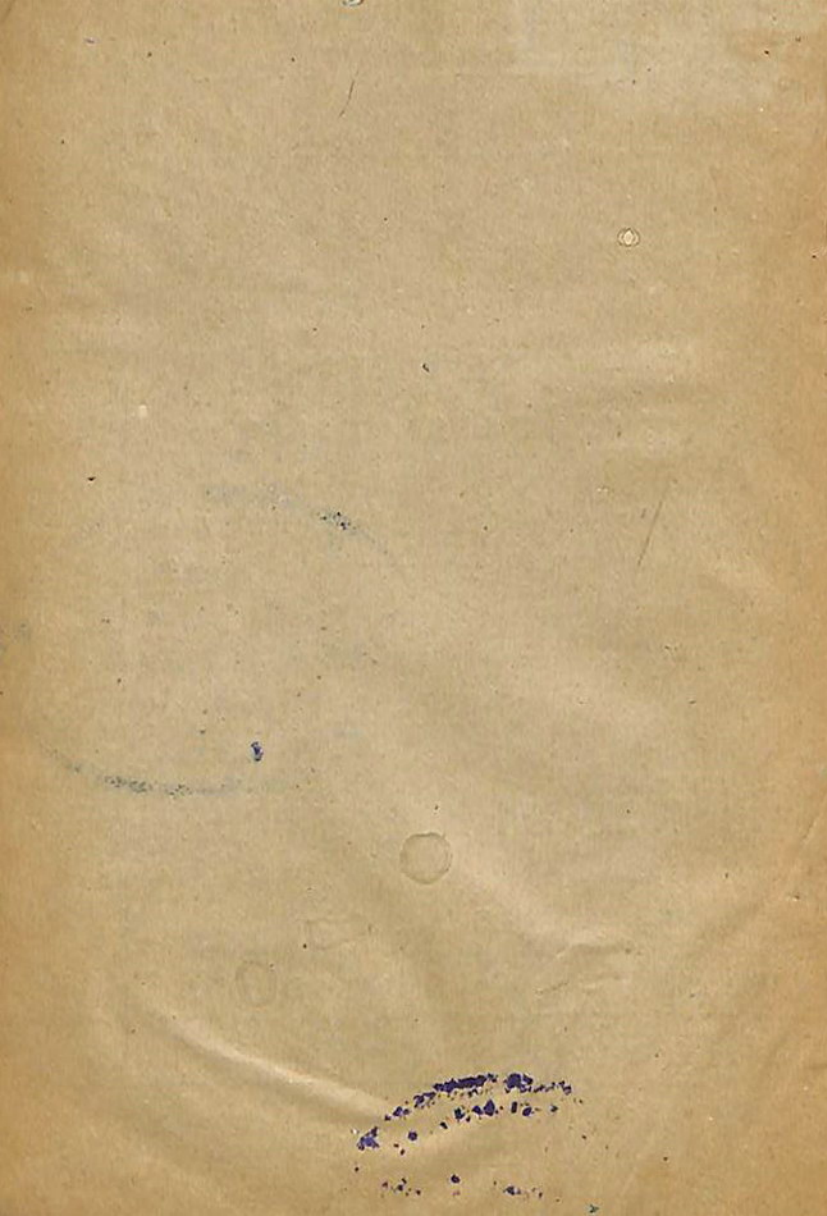
**Ի՞նչ ՊԵՏԷ Է ԳԻՏՆԱԼ
ԱՄԵՆ ՍԷԿ ԳԵՂԱՅԻՆ**

«Պրիստա», «Բեանովա» եւ «Կոմունիստ» շրջանային
գիրներուն խմբագրութիւններուն կազմակերպութեամբ

Библиотека
Н. Б. и И. Н. Кусиньян

ՉՈ՞ ԽՈ՞ՐՈՒՄ ԶՆԱՒ ԽԱՅԴՈՒ ՈՐԵՏՅԱՅԻՆՈՒ.

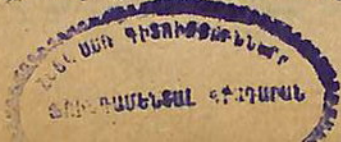
Государственное Издательство. Армянская Секция.
РОСТОВСКОЕ И-Д. ОТДЕЛЕНИЕ.
1920

Ինչո՞ւ մինչև այժմ պատերազմը կը
շարունակւի, ինչո՞ւ կարմիր զօրք
կը տանին գեղացի աղոցը, ասոր
մէջը խաբերայութիւն չը կայ մի,
կամ մտնիստ-բոլշիւիկները չեն խա-
բիլ ժողովուրդին:

Ինքներդ դատեցէք: Հերոս չէ մէկալ տար-
ւան հոկտեմբերին գեղացիները ստացան հող,
պամեշխովին քշեցին: Ատ ամենը նոքա արին
քաղաքի բանուորներուն օգնութիւնովը: Պատե-
րազմն ալ վերջացուցին, և շիտակ շիտակ ամենին
յայտնեցին, թէ ուրիշին ունեցածին վրան աչք
հէշ չունին:

Ազգէս ալ արին: Հա, արին: Բայց ա-
ռնալուսն աղաների շահ նեղացան լաւնորին ու
գեղացիին փրակ: Մեր աղաները նեղացան անոր
համար, որ բանուոր ժողովուրդը նոցամէն խլից
նոցա ֆարրիկներն ու գործարանները, հողն ու
բանկերը, բոլոր իշխանութիւնը: Հապա օտար
աղաները նեղացան անոր համար, որ բանուորի և

գեղացիի իշխանութիւնը չուզաց տալու նոցա միլլիարդներու պարտքերը, ան սրտութեբը, որ թագաւորը տրիլ էր:

Եւ ամենը մէկ, ամեն կողմէն, սկսեցին մեր վրան յարձակելու: Ինչո՞ւ: Անոր համար, որ նորէն պատկշչիկին հողին տէր դարձանուն, ետէն իշխանութիւնը տան բանկիրին ու ֆարքիկանտին, որ ամեն աղէկ բանւորներուն ու խելօք գեղացիներուն կախին, որ ուսն խարիբ խաղարէն իսկին ան ամենը, ինչ որ նա սէնի:

Պէտք է ազ յուզանքէն պաշտօնաւել: Ի հարկէ պէտք է: Չենե հողն ալ նորէն պատկշչիկին կանցնի: Հէտէա բիշժը դիժար ալ է, բայց ինչ պիտ անինք: Պէտք է դաշմանին ուժը հատրիլ, ան ժամանակը խօյոյ կըլայ:

Ատոր համար է որ մինչև այժմ մենք կը պատերազմինք: Ատոր համար է, որ Կարմիր Զօրքին մէջը կը տանին գեղացիի զաւակներուն, որ գեղացիին հողերը պաշտպանին պատկշչիկներեն: Ատոր մէջը սուտ հէշ չը կայ:

Ինչո՞ւ այժմս գեղին մէջը չը կայ ոչ ազ, ոչ կերտօին, ոչ մանուֆակտուրա: Ո՞րտեղ գնացին ատ ամենը

Առաջինը—չատ բան կորաւ պատերազմի ապաճառով, ան պատերազմին, որ թագաւորն

ուսման հերձուխին սաղ չորս տարի կանչին: Ամենուս պէտք բարիներ մէջտան բերելու տեղ, շատորեւ ու թոփեր կը խորթէին: Անքան արին, որ սկստներուն մէջի բարիները վճարեցան, ֆարրիկներու մէջի մաշինները մաշեցան, երկաթէ ճամբաները հօխ եղան:

Երկուսումը — երբ որ բանւորներն ու գեղացիները ըշեցին աղաներուն, ան ժամանակը օտար կապիտալիստները, թաղաւորին պեննաւորներուն օգնութիւնովը իրենց զօրքերը բերին մեր երկիրը և մեզմէն խլեցին ան ամենը, ինչոր պէտք էր բարիներ մէջտան բերելու համար:

Նոքա առին Բագուն, որտեղ նէֆթ կելլէ: Առանց նէֆթի չին քալիլ վաճառօղները, վաճառատները, չին բանիլ ֆարրիկները: Նոքա մեզմէն խլեցին բոմուր էլլած տեղերը — Դօնեցիի շրջանը, դաւոտներն ու ֆարրիկները բանցտանելու համար բոմուր չը կար: Ամեն կողմէն նոքա մեզի փաթթեցին, ուրիշ տէրութիւններու հետ գործ ունենալու հնարէն զրկեցին: Ուրիշ տէրութիւններէն տպրանքներ մեզի զրկելը վերջացաւ: Ի հարկէ, շատ հապանալի է, որ առանց վառելիքի ու առանց մատենեալի բան խորթել չիլալ: Ատոր համար ալ ամեն բան չափէն դուրս պահեցաւ:

Ինչպէս կրլայ գործը շտկել

Պէտք է եւս սալ քանութիւններուն ու գեղացիներուն ան ծեղերը, որտեղ շատ վառելիք կայ: Կարծիք Զօրքը աստուց մէկ փայլը արդիւն ետ դարձուց: Անկից ետեւ պէտք է հարկին տէս շտկել մասեւեակ հասցունելու դործը: Ատոր համար պէտք է, որ երկաթէ ճամբաները աղէկ բանին: Անկից պէտք է, որ ֆարքիկներն ու զաւթաները նորէն աղէկ բանին: Իսկ այժմ քանութիւնը խաղած են: Նոքա սարսափելի մաշած են: Քաղցածը չի կրնալ աղէկ բանիլ, ուժը չօգտիլ: Համա նոս բանւորին օգնութեան պիտ դոյ գեղացին. նա հասցը պահելու չէ, հապա պօլ պօլ պիտ սալ քանութիւն հաւաք: Գեղը կարող չէ առանց քաղաքին ապրելու, քաղաքն ալ առանց գեղին:

Երբ որ գեղացիները աղէկ հասկընան աւ փոքրիկ բանը, ան ժամանակը նոքա աղ ալ կուենան, կեռասին ալ, վար ու ցանքի մաշինաներն ալ, ամեն տեսակ ապրանք ալ կուենան:

Հապա ինչու քաղաքացիները գեղացիներուն կը վերաւորին, կը ցաւ-

ցունուն. Ինչու ամեն տեսակ բաներ
կծողվին: Ինչո՞ւ նալուկներ կղնին վը-
րաները: Չէ՞նէ՞ կուզին առաջւան
պամեշշիկին և ուռեատնիկին պէս
նստել գեղացիին վզին վրան

Գեղացի կաշ, գեղացի ալ կաշ:

Մայեառակի իշխանութիւնը և կոմսունիստ-
քոյշիկներուն կուսակցութիւնը կը կարծեն, որ
պէտք է գեղացի-կուլակին տրորել: Ինչո՞ւ ն-
նոր համար, որ ամեն մէկ կուլակ-գեղացին կաշ-
խատէ: Նոր պամեշշիկ դառնալու նա հաստ ճէպ
ունի, նա փութերով կերենկանք հողին տակը
պահած ունի: Նա երազին մէջն ալ գեղացիին
սիրուկի պէս կպած ծծելէն—իբեհ կը տեսնէ:
Ասոր համար կուլակին հէշ մեղրնալ պէտք չէ.
նորա վրան խոշոր նալուկներ պիտ դնիս, ամեն
ծանրութիւնը նարա վրան պիտ ձգիս: Թող
հարուստները քաշին առ ծանրութիւնը:

Ուրիշ բան է օրթա խարէր գեղացին, սեռ-
հոնեակը: Նա ուրիշին աշխատանքով չի գին-
կրննալ, ուրիշին կեանքը չուտիլ: Նա մարդ
ուտող չէ. նա իրեն ձեռքին աշխատանքով
կապրի: Սեռեառեակը—բանւորին բարեկամն է

և ոչ թէ գուշմանը: Աստուր համար նորա հետ
պէտք է բարեկամի պէս ալ ապրել: Սովետակի
իշխանութիւնը և բանւոր կոմմունիստները սե-
ռեանհաւիքն չուզին նեղութիւն տալ, հապա օգ-
նել նրան և հարամէն օգնութիւն ստանալ կու-
զին:

Խաբիբ գեղացիին մասին ասելու բան ալ
չը կայ, նա բանւորին էնկ մօտիկ բարեկամն է:

Հապա ինչո՞ւ ամեն տեղ ալ ատպէս չին
անիլ, ինչպէս որ հոս գրած է: Աստուր համար, որ
մէկ քանի տեղ Սովետակի իշխանութեան հրա-
մանները—դեկրետները օրինաւոր չին կատար-
ւիլ: Անոր համար, որ տեղ տեղ նստիլ ին ոչ
թէ իսկական կոմմունիստներ, հապա նոքա, ո-
րոնք կոմմունիստներուն քաժաւելէն զործին
մօտկցիլ ին: Ատպէսներուն պէտք է մէյտան
բերել, օրէնքի տալ, իշխանութիւնին յայտնել,
գուբեռնիի, Մոսկովի Սովետակի իշխանութեան
խմացունել:

Ի՞նչ որոշիլ է ատոնց վրայով կոմ-
մունիստ-քոլշիկներու 8-ում համա-
դումարը

Ան ժողովի որոշումներուն մէջը հանա ինչ
գրած է:

«Օրթա խարէր գեղացիին կուլակին հետ
խառնելը, օրթա խարէր գեղացիին վրան ալ
կուլակին վրան գրւելու ծանրութիւնները գնե-
լը, առ Սովետակի իշխանութեան թողոր. գեղ-
ւեաները, հրամանները քանզի կը նշանակէ»:

Ազգէսով բոլշևիկ-կոմմունիստներուն կու-
տակցութեան համազումարը որոշել է, որ նա,
ով որ կը զրկէ սեռեանհաւիքն ու խարխալն, նա
կոմմունիստ չէ: Ազգէս մարդը կուտակցութեան
մէջ մտնելու, մնալու իրաւունք չունի. նրան
պէտք է կուտակցութիւնէն հանել, փախ տալ:

**Կոմմունիստներուն մէջը մտնելու
զօռ պէտք է անել և կամ կոմմուն-
իստները պէտք ին:**

Կոմմունիստ—առ գեղացիի և բանւորներու
քնիերութիւնն է, որը ընդհանուր գործը կը
տանէ: Առաջին կոմմունիստներ պէտք ին և օգ-
տակար ին: Կոմմունիստներուն մէջը կարելի է
գործածել և օգտեցնել ան ինքինստաւր, որը
ջոկ ջոկ օգտելու չէր: Նոյն մէջը մէկտեղ
հէմ աւելի շուտ, հէմ ալ աւելի ազէկ կը վար-
ւի, կցանւի և կժողւի ցանր:

Ասոր համար բոլշևիկ-կոմմունիստներու
կուտակցութիւնը խիտ կը պաշտպանէ առ

կոմսոնաները: Բայց նա կոմսոնաներուն
մէջը զօռով մտնելուն հակառակ է: Ե-
թէ մէկը չի հաւատար, որ կոմսոնանե-
րուն մէջը աշխատելը աւելի ազէկ է ու
աւելի օգտակար իրեն համար, նորան ուժով,
զօռով մտցունել պէտք չէ: Կարելի է միայն
համոզել, օրինակով նորան ցուցունել:

Շատ զեղացիներ կը վախենան, թէ իրենց
կը ստիպեն զօռ-ով մտնել կոմսոնաներու մէջ:
Ասկից վախենալ պէտք չէ: Աս մասին կոմսո-
նիտաներուն ժողովը հանա ինչ ասիլ է:

Սովետակի իշխանութեան ան ծառայոյ-
ները, որոնք իրենց իրաւունք կը համարեն չէ
թէ շիտակ, հապա հեռուանց ալ ըլլայ զօռով
զեղացիներուն կոմսոնայի մէջ մտցունելու,
պէտք է խիստ պատասխան տան և գիւղի մէջ
պաշտօններէն զրկին:

Ուրեմն, Սովետակի իշխանութիւնը պիտի
պատժէ ան կարիճներուն, որոնք զեղացիներուն
կոմսոնա մտնելու զօռելու ըլլան:

Ի՞նչ կը մտածէ կոմսոնիստներուն
կուսակցութիւնը և Սովետակի իշ-
խանութիւնը ռեկվիզիտներու և
նալոկներու վրայով

նարկները անոր համար ին, որ տէրու-

թիւնը կառավարելու, դպրոցներ, հիւանդանոցներ, զօրք և ուրիշ բաներ պահելու համար ըլլայ: Բայց նալոկները պէտք է դնել էնկ առաջ և ամենէն աւելի հարուստներուն վրան: Սեռեանեակը թող սայ իրեն ունեցածին չտալով: Ամեն գեղացի կը հասկընայ, որ եթէ ամեն մէկը քիչ քիչ տայ, կը պահւի և դպրոցը և զօրքը: Ասպէս՝ կոմսունիստ-բոլշևիկներուն կուսակցութիւնը իրեն ժողովին մէջ որոշում արել է՝ դուրս նալոկի մասին: Աս որոշումին մէջը գրած է, թէ նալոկներուն ամբողջ խօքը, ծանրութիւնը կուլակներուն վրան պէտք է դրի: Իսկ սեռեանեակին մասին ասած է, — Սեռեանեակ գեղացին նալոկ սխա սայ շատ չափաւոր, անպէս ոչ իրեն ուժէն վեր չըլլայ:

Ուրեմն եթէ տեղ-տեղ անկանոն, ծռռռասկլաղկայ ըլլայ, աս մասին համան մարդիկ պէտք է դրիել սխալ ոսակլաղկային համար գանգատելու, շիտակութիւն փնտռել Սովետական կառավարեան ըովը, որը սեռեանեակին բարեկամն է, գուշմանը չէ: Ի դուր չէ խօսի կենտրոնական Իսպոլխոտելի կոմիտէի (Центр. Исп. Ком.) գլուխը մեր ընկեր կալինինն է, ինքնալ սեռեանեակ գեղացի է: Թեկվիգիցիաներն ալ տապէս: Ի հարկէ զօրքին համար ձի ալ

արապա ետլ ուրիշ շատ բաներ ալ պէտք է:
Առանց ատար չի լալ:

Ամա գէշը ան է, որ շատ անգամ տեղ
անդ օրէնքով, շիտակ չին վարել, դեկրետին
գորութիւնով չին շարժել, հապա խելքին ինչ-
պէս որ փչէ: Ասոր վրայօք ալ կոմսունիստ-
բոլշևիկներուն սրեգգը ասպէս որսշում արիլ է:

«Ամեն մէկ չափէ գուռ ունի վիզիցիա, այ-
սինքն անպէսը, որ ցենսորալնի իշխանութիւնի
օրէնքներուն հէ մեծատ չին կատարել, պէտք է
խիստ պատժւին»:

Աս ասել է, եթէ մէկ տեղի Սովետ կամ
կոմիտար իրեն գիտցածին պէս սկսէ սողորնա
սելընտ օրթա խորէր դեղացիներէն խլելու նը,
Նրան պէճ է դասի տար օրենքի հակառակ
գործ արածին համար: Ազպէս մարդոց վրան
դեղացիները պէտք է գտնգտտ տան: Իրենցմէն
ընտրւած մարդոցը ղրկելով կամ իրենց Սովե-
տին մէջը ստալէս բաներուն մասին պիտ յայտ-
նին բոլոր բանւորներուն և Յենտրալնի Սովետ-
սկի վշտատին:

Արոնք ին կամ մուշիաւները և որոնք
ին բոլշեիկները: Նոցա մէջը զանա-
զանութիւն կայ, թէ՛ չէ

Շատերը կը կարծին, թէ բոլշեիկը—մէկ
բան է, հապա կամ մուշիաւը ուրիշ: Ատ-
յիմար բան է: Բոլշեիկներուն ու կամ մուշիա-
ւներուն մէջը գոն ազանութիւն հէշ չը կայ:

Բոլշեիկ—ատ հին անունն է, ինչ լազապ
առածի պէս բան:

Ռուսաստանի հին սոցիալ-դեմոկրատ կու-
սակցութիւնը երկու մասի կը բաժնուէր առաջ,
մեծամասնութիւն և փոքրամասնութիւնի, (БОЛЬ-
ШИНСТВО, МЕНШИНСТВО) առ տեղէն ալ շտէ մնացիլ
է առ անունները—«բոլշեիկ» և «մենշեիկ»:

Պատերազմի ժամանակը գրէթէ բոլոր սո-
ցիալ-դեմոկրատները ամեն տեղ ալ բանւոր
ժողովրդին խաբեցին: «Սոցիալ-դեմոկրատ» և
«սոցիալիստ» անուններն ալ մատնիչ, դաւա-
ճան անունի պէս բան դարձուցին:

Ասոր համար ալ բոլշեիկները իրենց ժողո-
վին մէջ 1918 թ. մարտին որոշեցին հին անու-
նը քովի ձգել և ասիկց ետե իրենց կուսակ-
ցութիւնին անունը դրին—Ռուսաստանի Կոմ-
մունիստական Կուսակցութիւն (Բոլշեիկներու):

Ուրեմն, բոլշևիկ և կոմմունիստ—աստ մի-
մեկոյնն բանն է:

Ի՞նչ կուզին բոլշևիկ-կոմմունիստնե-
րը. իրաւունք կուտայ կոմմունիզմը
խարխլին ու սեռեւորեալին գրկելու

Կոմմունիզմը ան չէ հէջ, որ զրկէ կամ
կողոպտէ, խարխլին ու օրթա խարէր գեղացի-
ին: Ով որ կոմմունիստ անունով կը զրկէ խա-
բիպկիթին, նա կոմմունիստ չէ, հապտ խաբե-
բայ է:

Կոմմունիստներուն դուշմանները շատ ան-
գամ առպէս բաներ կանին:

—Հանա դուն կօշիկ ունիս, ես ալ առ
կառնիմ անոր համար որ ես կոմմունիստ իմ
և մեր ունեցածը—օպշշի է:

Սա պօշ բան է: Պամեշշիկէն պէտք էր
խլելոյան, ինչ որ նա վաստակի էր գեղացիին
կոնակէն: Բայց օրթա խարէր գեղացիէն բըր-
տինքին վաստակը, նարաւունեցածը խլելը կոմ-
մունիստին հէջ հէսապ չկայ:

Ինքերդ գտաեցէք: Բանւորը քաղցած է:
Սեռեւորեալ գեղացին իրեն փոքր զրչւած տու-
նին մէջը ինչքան ալ չլանը կը գտնէ հաց իրեն
համար քիչմալ կը ֆայ բանւորին համար:

ինկ եթէ բանաւորը գրկէ օրթա խարէր գեղացիին, ինչ օգուտ կունենայ ասկից:

Կոմսունիզմը ան չէ, որ մէկ մէկու վրայէ շտափիր հանին, հապա ան է, որ մէկ տեղ սող տէրութիւնին խաղեայտաւան կառավարին: Բոլոր բան մէյտան բերելու պործիքները և ապրանքներուն բաժնելու իրաւունքը (մաշիններ, ֆաբրիկներ, դաւօռներ, սկլասներ, մատեռեալներ, հողերը, երկաթէ ճաժքաները, փառախոտները և այլն), պիտ պատկանին ոչ թէ ջոկ ջոկ մարդու, հապա սող աշխատատեղներուն մէկտեղ:

Ան ասենք կարելի կըլայ որոշելու, թէ որ ապրանքէն ինչքան պէտք է մէյտան բերել, որ հէջ մէկ բանի պակասութիւն չըլայ: Եւ ան ժամանակը կարելի կըլայ ամեն ապրանք ամենուն հաւասար բաժնել, ամենին իրեն պէտքին չափով և առանց փողի:

Քաղաքներուն մէջը կոմսունիստական խաղեայտաւան արդըն սըրայի ձգածի պէս է: Առաջ ով էր հոն տերը: Կապիտալիստը, ամեն մէկ կապիտալիստը ջոկ ջոկ: Իսկ այժմ խաղեայտաւան հայողը, տէրը իրենք բանաւորներն ին, ամենը մէկ օպչչի կը կառավարին: Քաղաքներուն մէջը աս գործը շտկելը լիտայ է, որով-

հետև հոնի խաղեայտութաները հէ՛մ խոշոր էին, հէ՛մ ալ տեղերը շատ չէր:

Գեղերուն մէջը առպէս չէ: Գեղերուն մէջը խաղեայտութաները հէ՛մ մանր ին, հէ՛մ ալ խիստ շատ: Առ ամեն խաղեայտութաները միացնելու և մէկ պլանով տուջ տանելու համար շատ տարիներ պէտք ին: Ատոր մենք կամայ կամայ կը հասնինք:

Հասլա ինչպէ՛ս կը մտածէ Սովետսկի իշխանութիւնը գեղի խաղեայտութիւն մէջը կոմսունիզմը առաջ տանելու

Նա կուզէ գեղացիներուն օրինակ ցուցունելու, որ կարելի է աւելի մեծ օգուտով կառավարել մեծ հասարակական խաղեայտութան: Սովետսկի իշխանութիւնը, ռաբոչի և գեղացիի կառավարութիւնը. Սովետսկի խաղեայտութաներ կը խորթէ: Առ խաղեայտութաները կը կառավարին իրենք. ռաբոչիներու բոլր կը բանին ակոսնոմները, տեխնիկները և այլն: Գեղացիները կը տեսնին, որ ատպէս գործը աւելի աղէկ կերթայ և իրենք ալ կսկսին միանալու ռաբոչիներուն հետ, որ մէկտեղ վարին, մէկտեղ

ցանին, մէկտեղ հնձին ու մէկտեղ կառավարին
իրենց խաղեայտովան:

Իսկ Սովետակի կայքերը և Սովետակի իշ-
խանութիւնը ամեն կերպով կօգնին գեղացիներուն
առ տեսակ խաղեայտովանները մէյտան
բերելու:

**Ի՞նչ կուզին կոմմունիստ-բոլշևիկները
գեղացիներուն համար**

Բայց Սովետակի իշխանութիւնը և կոմմունիստներու
կուսակցութիւնը կօգնին ոչ միայն
ան գեղացիներուն, որ կուզենան անցնիլ հա-
տարակով խաղեայտովայի, կոմմունիստներուն
Ցում սընգըը որոշիլ է ամեն բան անել, որ
գեղի խաղեայտովայի գործը առհասարակ ու-
ժովցունէ:

Աս ուժովցունելու սրաները ասոնք ին.
1) գեղացիներու հողէն օգուելու իրաւունքը
սրայի ձգել (նիղ ու երկան փալատներ, չհուս-
փալատիցաներ չլան), 2) գեղացիներուն աղէկ-
ցուցած ցանելու հատիկներ և ուտաբերաններ
տալ, 3) գեղի տաւարին թուխումը աղէկցունել,
4) գեղացոց մէջ հազարածական ուսում տա-
րածել, 5) Ակաւորմներու օգնութիւն հասցունել
գեղացիներուն, 6) Սովետակի գործարաններուն

մէջը հողագործական մաշիններու սեփական-
ներ, 7) ունենալ անպէս տեղեր, որ խաբիր ու
օրթա խարէր գեղացիներուն պատկառով տան
գործիքներ և օմիրտնի սաւանջիաներ հիմնել և
այլն, 8) գեղի հողերը ուժովցունել (պտուխե-
րը շորցունել և այլն):

Ամեն մարդ ալ կը տեսնէ, որ կոմմունիստ-
ներուն կուսակցութիւնը գեղացիներուն կողմն
է: Ի դուր չէր, որ 1917 թ. հոկտեմբերին մի-
այն տա կուսակցութիւնը կաշխատէր, որ պա-
մէշչիկներուն բշին և նոցա հողերը գեղացինե-
րուն տան:

**Ղորթ Է, որ կոմմունիստ-բոլշեիկնե-
րը կենդին ժամերը: Ղորթ Է, որ նո-
քա կուզին խլել պատկերքները և
ժամերը զրհել**

Ձէ, առ ամենը սուտ է:

Կոմմունիստներն խկը անպէս օրինք
հանիլ ին, որով ամեն մարդ իրաւունք ունի
ինչ հաւատ ուզենայ—ան ալ պաշտէ և իրեն
ժամ պատարագը ապառ կատարէ: Առաջ ճէմը
մէկ հաւատ, պրոփսթաւնի հաւատը կը ճանչնար
օրէնքը և մնացած հաւատները պատիւ չունէին:

Աւրիշ հաւատարմարդիկը կենդանի: Հապա կոմ-
մունիստ-բոլշեւիկները հաւատարկաւ կատարեալ ա-
զատութիւն տւին:

Համա Սովետական իշխանութիւնը տէրաւ-
րութիւն հախ ապէն, պահելէն վաղ եկաւ: Տէր-
աւրներուն հախ, ստակ տալը թողուց իրենց,
հաւատացողներուն: Հանա առ է շխտակը, եղած
չեղածը: Տէրաւրներուն ու վարդապետներուն
վաստակը պակսեցաւ և նաքա նեղացան կոմմու-
նիստներուն վրան տնայէ, ինչպէս պամեշչիկ-
ները, որոնց հողերը խլեցին, ֆարրիկանտները
— որոնց ֆարրիկաները խլեցին: Եւ սկսեցին
տէրաւրները բաժրասել կոմմունիստներուն:

Մէմալ նեղացած ին տէրաւրները կոմմու-
նիստներուն վրան տնոր համար, որ նաքա
տէրաւրներուն ստակերը մէյտան կը հանին:
Բայց առ բաներուն համար շէնքով մարդիկը
ճէմը շնորհակալ պիտ լան կոմմունիստներուն:

Հապա ո՞վ հակառակ կերթաց Սո-
վետական իշխանութեանը

Ան ամենը, որոնց զրկիլ ին բանաւորներն ու
գեղացիները, որոնք բաբոշիի և գեղացիի իշ-
խանութեան հակառակ կերթան: Պամեշչիկը

ցաւած է, ֆարրիկանոր, թագաւորին զենեւալը, չինովնիկը, կուլակը, ուսի ծախսը, աղայի տղաքը ամենն ալ ցաւած ին։ Ամենուն ալ պոպոզակն հասուցիլ է՝ արքայի իշխանութիւնը։ Զարմանք չէ, որ նոքա ամեն տեղ կը մանուն և ամեն միամիտ մարդոց կողգակին՝ Սովետակի իշխանութեան հակառակ երթալու։

Այժմա ի հարկէ թեթեւ չէ տպելը — հէմ քաջցածութիւն, հէմ ամեն բանի պակասութիւն է։ Թագաւորներուն ու ֆարրիկանաներուն արածին տեղը մենք կը բաշինք։ Սաոր համար ալ խօսայ է միամիտ մարդոցը խելքէն հանելը։

Ռաբոշի հալսին զուշմանները գիտին ինչ անեխներուն։ Նոքա օտար երկիրներու կապիտալիստներուն և զենեռալներուն հետ մէկտեղ, մէկ պլանով մեր դէմը կերթան, իսկ հոս, մեր մէջը կուզին աւրիլ մեր երկաթէ ճամբաները, որ հնար չըլլայ քաղաքները հայ տանելու և արքայինները քաղցածութիւնէն ընկնին։ Ատպէս պրաֆներուն, բեւակվարդէյցիներուն, պրոպագատիստներուն պէտք է ատշնը կաբել։

Ե՞րբ է հապա կուլի վերջը

Րաբոշի ժողովուրդին զուշմանները զառանիցի կապիտալիստներուն օգնութիւնովն է

որ կը դիմանան. նորա տանց հէմ գօրք, հէմ գէնք, հէմ փող կը զրկին: Բայց շուտով գտեաւանկցի կառլիտալիտներուն ալ գէշ կըլայ:

Ամեն տեղ ալ գեղացիները, պինաորները, աւարոշիները տարի ելիլ ին: Աստ կը նշանակէ, որ շուտով ամեն տեղ ալ հին կառավարութիւնները կը հեռացան, կը զրչւին և տեղերը մէյտան կուգան նոր կառավարութիւններ—աւարոշիի և գեղացիի կառավարութիւն:

Ան ժամանակը մեր բուռժոյներուն յոյսը կը կտրի բոլորովին և նորա բոլորովին խեղճի կուգան: Իսկ մենք մեր բոլոր արտասահմանի եղբայրներուն օգնութիւնովը մեր խաղեայտութան սրայի կը ձգենք: Ան ժամանակը մենք հէշ մէկ գուշմանէ վախ չինք ունենալ. մեր բոլոր ուժը ան ժամանակը մենք թափինք, կը խարճինք անոր վրան, որ աւելի աղէկ վերինը-ցանինք մեր հողերը, որ աւելի աղէկ բանին մեր քաղցրիկները և աւելի շուտ վազին ռեպերուն վրայով մեր վառավօղները:

Ֆարքիկներուն մէջը ըստոշիները պէտք է աւելի սիրով, մէկտեղ զարնին մօլօտները, գեղացիները պէտք է աւելի աղէկ ցանին, կարմիր պինաորները աւելի աղէկ պէտք է կուին կա-

պիտալիսաներուն սիրականներուն հետ: Ամենը
մէկին համար՝ մէկը ամենին համար:

Կովին վերջը հեռու չէ, և ատ վերջը—
սաղ աշխարհի աշխատանքներուն յաղթութիւ-
նըն է:

Հայկական Կոմիտսարիատի Երբ-Նախօրեանի
Բաժանմունքի Հրատարակութիւնները

1930 ԵՆ ՏԵՍԵԼ

- 1) Ս. Ասենեան: «Ո՞ւր է ելքը» . . . գինը—25 ր.
- 2) «Կոմուն. Իտալիոնաց. Կոչը Պարսկաստանի, Հա-
յաստանի և Տաճկաստանի կեդեքած աշխա-
տանոր գինը—5 ր.
- 3) Ելենա Բլոնինա: «Ինչու ես Սաւետակի Կատակա-
բութեան պաշտպանը դարձայ» . գինը—10 ր.
- 4) Կ. Մինին: «Ովքեր են Կոմունիստները» գինը—10 ր.
- 5) Լ. Տրոցկի: «Տնտեսական կառուցման հերթական
խնդիրները» գինը—15 ր.
- 6) Զինովի: «Միւր Կոմունիստ. Իտալիոնաց. և մի.
Հագրային հակա-յիդափոխութիւնը» գինը—10 ր.
- 7) Պետրովսկի: «Կարմիր Դըռալի և աղգիրի եղ-
բայութիւնը» գինը—3 ր.
- 8) Ռոմանով: «Ովքեր են հակա-յիդափոխականները
և ինչպէս կուեղ նրանց հետ» 10 ր.
- 9) Ամէն մէկ գեղացիի ինչ պէտք է գի-

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0624767

[204.]

ԳԻՆԵ Է 10 Ր.

Կուս
1008

Գրախմբաներից ոչ ոք նշանակ-
ած գնից բարձր ծախելու իրա-
ւունք չունի:

Պետակ. Հրատ. Հայսեկ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԿՈՍՏԱՄԲԻԱՏԻ ՌՈՍՏՈՎ-ՆԱԽԻ-
ՉԵԽԱՆԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆԵ
1920